

Osuustoiminnan vuosikirja 2014 OT-lehdessä rautainen talouspaketti

Osuustoiminta-lehden analytikkotiimi laati Osuustoiminnan Vuosikirjan analyysit suomalaisesta osuustoiminnasta 20. kerran. Tuhdissa lukupaketissa tulevat osuustoimintayritysten talouslukujen ohella kattavasti esiin myös vastuullisuuskysymykset, kuten ympäristöteot ja työllistävyys.

Analytikkotiimin vetäjänä toimii PI-johtamiskoulun toimitusjohtaja **Kari Huhtala**, jolla on yli kymmenen vuoden kokemus osuustoimintayritysten

ten kouluttamisesta ja kehittamisestä. Yritysanalyysit ovat säännöllinen osa PI-johtamiskoulun koulutusohjelmia.

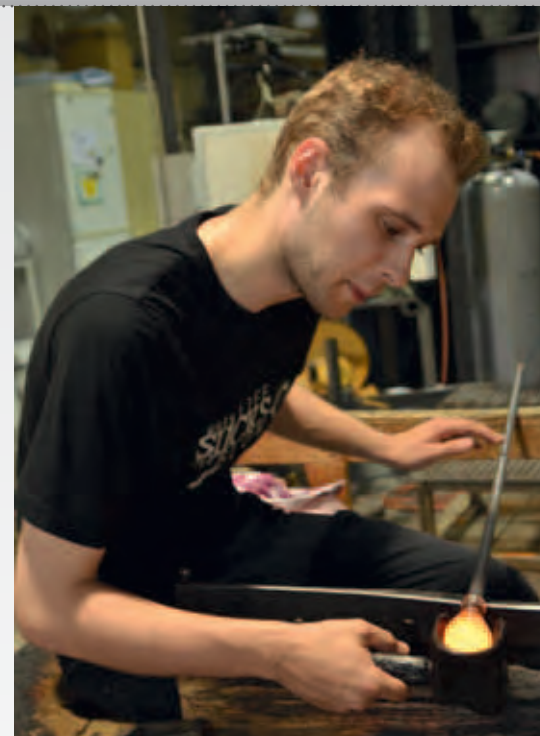
OT-lehden analytikkotiimiin kuuluvat ekonomi **Jorma Savolainen**, ekonomisti **Yrjö Kotisalo**, toimittajat **Mauno-Markus Karjalainen** ja **Antti Mustonen**, talous- ja strategiajohtamisen asiantuntija, varat. **Jukka Suvi-tie**, tutkimusjohtaja **Perttu Pyykkönen** sekä tutkija **Tapani Yrjölä** PTT:stä.

Mukana tiimissä ovat lisäksi OT-lehden toimituspäällikkö **Riku-Mat-**

ti Akkanen ja tuottaja, Pellervon Julkaisupalvelun toimitusjohtaja **Antti Äijö** sekä professori **Petri Ollila** Helsingin yliopistosta.

Tilastollisen dokumenttiprojektin vetäjä, tutkimuspäällikkö **Pasi Saarnivaara** työskentelee TNS-Gallup Elintarviketieto Oy:ssä. OT-lehden dokumenttiprojektin parissa hän on kahdeksatta kesää.

Antoisia lukuhetkiä! *Alkaen sivulta 20.*

Toni Kokkila Osuuskunta Lasismista valmistaa itse suunnittelemaansa juomalaseja.

ELINTARVIKETALOUS 2014

Tämän numeron mukana tulee jälleen kaikille tilaajillemme tuorein Elintarviketalous 2014 -tilastojulkaisu. Se on Suomen Gallup Elintarviketiedon tuottama ajantasainen tietopaketti elintarvikkeiden tuotannosta ja kulutuksesta. Julkaisun voi tilata myös suoraan Elintarviketiedolta hintaan 30 € + alv, suuremmat erät edullisemmin.

Mikael Pentikäinen näkee yritysten tehtävänä myös yhteiskunnan edun vaalimisen.

3 PÄÄKIRJOITUS

6 AJANKOHTAISTA

Pankkirajat auki Pohjois-Savossa
Venäjän asettamat tuontikiellot tuntuvat erityisesti Valiossa

7 Atria haluaa viedä sianlihaa Kiinaan
Osuustoiminta-lehti digiversiona tilaajille!
Kaverijohtamista englanniksi

8 Suomelle jälleen kultaa

9 OSUUSTOIMINNAN NÄKÖALOJA
Perheyrittäjyydestä oppia

10 KOLUMNI
Mikael Pentikäinen:
Yhteiskunnan ja yritysten uusi liitto

12 SAKSAN OSUUSTOIMINTA
Raiffeisenin jalanjäljissä

14 PÖRSSI
Teollisuus murroksessa,
kuten myös palvelut

16 BRYSELIN NÄKÖKULMASTA
Ilmasto- ja energiapolitiikalla
kunnianhimoiset tavoitteet

18 IKKUNA MAAILMALLE
Osuuskuntien taloudellinen merkitys
kasvussa USA:ssa

19 TALOUS & POLITIIKKA

Muodon vuoksi kinaa

OSUUSTOIMINNAN VUOSIKIRJA 2014

1. JOHDANTO

20 Kolme ylitse muiden 2013-14:
OP-Pohjola-ryhmä, Metsä Group
ja Valio

2. YHTEENVETO 2013-2014

22 SOK-yhtymän kauppatoiminnan
tappiot jatkuvat
24 Markkinakuvan pelkistys
vuosille 2014-2015

Osuustoiminnan
yhteiskuntavastuu 2014

26 Riskimaahankinnat vuoden kuumin
puheenaihe
28 Ot-yritysten vastuullisuuden
kehitysportaat 2014
29 Sosiaalinen vastuu
Osuustoiminta saneerasi
30 Taloudellinen vastuu
Otetaan Karhisen joukkueesta mallia

32 Osuustoimintayritysten
vastuulliset 2014

34 Jäsenille 737 miljoonan bonukset

36 Ympäristövastuu
Tavoitteellisuus ratkaisee

3. PALVELUOSUUSTOIMINTA

39 OP-Pohjola-ryhmällä vahva vuosi 2013

41 Pienemmät osuustoiminnalliset pankit
hyvässä vireessä

42 Parhaat osuuspankit

43 Pankkien yhteiskuntavastuu
Finanssikriisi voiton puolella

44 Vakuutusyhtiöt sopeutuvat aktiivisesti
muutoksiin

46 Keskinäiset kilpailevat
myös yhteiskuntavastuulla

4. KULUTTAJAOSUUSTOIMINTA

48 Kaupan kehitysmurros näkyy S-ryhmässä

50 Hankkijan homma pelittää

51 Osuuskauppojen kärkekaksikko ennallaan

52 Yhteiskuntavastuu: Kilpa kiristyy

53 Sähköosuuskunnat investointipaineissa

54 Teleosuuskunnat uudistumisen tiellä

5. TUOTTAJAOSUUSTOIMINTA

55 Metsä Group palasi elävien kirjoihin

57 Yhteiskuntavastuu: Kestävää kehitystä

58 Maitomarkkinoilla ennätysvuosi 2013

60 Lihataloilla vaikeuksia -
lihankulutus laskuun 2013

62 Yhteiskuntavastuu: Valio raportoi
esimerkillisesti

63 Kulutuksen kasvu luo pohjaa
kotimaisen vihannestuotannon
menestykselle

64 Kananmuna-alan paineet jatkuvat edelleen

65 Huippusonneista hiehohtelleihin -
eläinjalostus on hightech

6. PIENOSUUSTOIMINTA

66 Taantuma kuritti myös pienosuuskuntia

68 Vesiosuuskunnissa kannetaan monenlaista
vastuuta

70 PIENOSUUSKUNNAT

Lasismissa puhalletaan yhteen hiileen

73 PALVELUSIVUT

74 UUSI YRITYS / 10 uutta osuuskuntaa

75 GEBHARD, OSA 4.

Julkaisija

Pellervo-Media Oy
Simonkatu 6
Postiosoite: PL 77,
00101 Hki

Toimitus

Päätoimittaja
Sami Karhu
sami.karhu@pellervo.fi

Toimituspäällikkö
Riku-Matti Akkanen
puh. (09) 4767 5500
riku-matti.akkanen
@pellervo.fi

Tuottaja
Antti Äijö
antti.ajjo@pellervo.fi

Art Director
Minna Aho
minna.aho@pellervo.fi

Taittaja
Kaija Rinkinen
kaija.rinkinen@pellervo.fi

Tilaukset

Tilauhinta vuodelle 2014
66 euroa
Irttonumero 13,20 euroa.
tilaukset@pellervo.fi

Ilmoitukset

Salli Oravainen
salli.oravainen@luukku.com
puh. 050-330 6529

Tanja Forsman
tanja.forsman@agrimedia.fi
040-539 3089

Painos ja painopaikka
Painos 6 000 kpl
PunaMusta, Joensuu 2014

ISSN 1236-4835

Osuustoiminta on
Aikakauslehtien liiton jäsen.

Seuraava numero

OT 5/2014 ilmestyy
31.10.2014. Siihen
tarkoitettu aineisto
pyydetään lehden
toimitukselle viimeistään
8.10.2014

OT-yritykset säästivät ja investoivat

Vuosi sitten Osuustoiminnan Vuosikirja totesi, että *"talouden nousu viivästyy --- näyttää siltä, että talous kehittyy odotettua hitaammin"*. Näin valitettavasti on käynyt. Ennustelaitokset toisensa perään alentavat Suomen bkt-kasvuarviota vuodelle 2014. LähiTapiolan tuore arvio on -0,3 prosenttia ja POP Pankin 0,0 prosenttia. On tulossa kolmas perättäinen miinuskasvun vuosi.

Kysyntä on ongelmassa sekä meillä että maailmalla. Taantuma jatkuu samaan aikaan kun teknologiat ja toimintaympäristö ovat perustavaa laatua olevassa muutoksessa. Työllisyys heikkenee. Teollisuus ja muutamat palvelualat ovat saneeranneet rajusti. On ollut pakkokin, jotta yritysten taseet pysyvät kunnossa.

Kysynnän lasku ja toimintaympäristön muutokset ovat saaneet suomalaiset yritykset reagoimaan. Vuonna 2013 suurimpien yritysten investoinnit vähenivät 7 prosenttia. Työllisyyden muutos oli elintarvikealalla 6 prosenttia miinuksella, paperi- ja kartonkiteollisuudessa -5 prosenttia ja rahoitus- ja vakuutuslalla -4 prosenttia.

Osuustoimintayritykset saneerasivat henkilöstöä muiden yritysten tahdissa. Joku saattaa kysyä, onko saneeraustahti ristiriidassa yritysten peräänkuuluttaman vastuullisuuden kanssa? Mielestäni parasta vastuullisuutta on, että yritykset pitävät jatkuvasti huolta elinkelpoisuudestaan. Heikon kysynnän vallitessa kulujen kasvu turmelee yrityksen taseen ja kilpailukyvyä. Yritys voi jopa ajautua selvitystilaan tai se myydään uudelle omistajalle.

OT-yritysten omistajat koostuvat meistä tavallisista suomalaisista, ja haluamme investoida kotimaahan. OP-Pohjola -ryhmän 3,4 miljardin euron Pohjola-kauppa, Metsä Groupin ilmoitus Äänekosken 1,1 miljardin biotehdasinvestoinnista ja Valion 170 miljoonan investointipäätös Riihimäelle kertovat osuustoimintayritysten arvopohjasta: ne uskovat, että kotimainen omistajuus, työ ja raa-

ka-aine saavat aikaan tuloksia. Uusi kasvu syntyy lopulta investoinneista, ei saneerauksesta.

Toisenlaisiakin esimerkkejä on. Vuoden aikana merkittäviä yrityksiä on myyty ulkomaisille omistajille, suurimpina Nokian matkapuhelinliiketoiminnan myynti Microsoftille ja Rautaruukin suunniteltu myynti Ruotsiin. Kehitys johtaa työtyritytalouteen, jossa kaukainen omistaja ei ole kiinnostunut suomalaisesta osaamisesta ja raaka-aineista.

OT-yritykset voivat olla ylpeitä vastuullisesta toiminnastaan. Metsä Group ostaa puuraaka-aineen kotimaisilta metsänomistajilta. Puusta yli 80 prosenttia tulee sertifioiduista metsistä. Yrityksen kaikki tuotteet ovat kierrätettäviä.

Suomalaisten osuusmeijerien maito on tällä hetkellä sataprosenttisesti kotimaista. Atria toi ensimmäisenä yrityksenä lihan jäljitettävyyden tilalle saakka.

Lähes puhtain paperein kansainvälisestä kriesistä ovat selvinneet osuustoiminnalliset pankit. Pankkien palveluverkko on edelleen kattava. LähiTapiolan asiakasomistajamalli perustuu alueelliseen päätöksentekoon. Pankkien ja vakuutusyhtiöiden sähköisten palveluiden nopea kasvu vähentää hiilijalanjälkeä.

Kädessäsi on Osuustoiminnan Vuosikirja 2014. Se kertoo jälleen omaleimaisen tarkasti, miten kulunut vuosi sujui ja millaiset ovat markkinanäkymät. Vuosi 2013 ei ollut helppo, mutta yritysten taloudellinen tila on varsin hyvä. Näin on syytä olla, kun taantuma näyttää edelleen pitkittyvän, muun muassa Ukrainan kriisin takia. Osa yrityksistä on tehnyt selkeitä strategisia ratkaisuja, kuten keskikokoinen osuuskunta Munakunta, joka perusti yhteisyrityksen tanskalaisen kumppanin kanssa.

Toivon sinulle, hyvä lukija, mielenkiintoisia luehetkiä tuoreen tiedon ääressä!

Kari Huhtala

KARI HUHTALA
PI-johtamiskoulun
toimitusjohtaja
OT-lehden analytikkotiimin
puheenjohtaja